

SIKB Jaarcongres 2026

24 september 2026 • 1931 Congrescentrum Brabanthallen te 's-Hertogenbosch

Balanceren tussen vertrouwen en toezicht

Grip houden op kwaliteit in (water)bodem, archeologie en data

Balanceren tussen vertrouwen en toezicht

Grip houden op kwaliteit in (water)bodem, archeologie en data

Op 24 september 2026 organiseert SIKB het Jaarcongres in het 1931 Congrescentrum in 's-Hertogenbosch. Centraal staat de vraag hoe we grip houden op kwaliteit in (water)bodem, archeologie en data, in een werkveld dat continu in beweging is en waarin de balans tussen vertrouwen en toezicht steeds opnieuw wordt gezocht.

Een inspirerende keynote spreker neemt ons mee in verschillende perspectieven en biedt nieuwe inzichten ter ondersteuning van ons gezamenlijke doel: het borgen van kwaliteit. In drie rondes parallelsessies zoeken we de verdieping vanuit verschillende perspectieven en praktijkervaringen binnen de werkvelden:

Archeologie

Bodembeheer

Bodembescherming

Datastandaarden

Locatie

1931 Congrescentrum
Brabanthallen

Oude Engelseweg 1
5222 AA 's-Hertogenbosch

Parkeren & bereikbaarheid

Tijdens het congres wordt voor de vierde keer de SIKB Studieprijz uitgereikt, waarmee SIKB vernieuwend onderzoek en talent binnen het vakgebied onder de aandacht brengt.

Ontmoet vakgenoten, wissel inzichten uit en denk mee over de verdere ontwikkeling van ons vakgebied tijdens het SIKB Jaarcongres op 24 september 2026!

**Aanmelden
klik hier!**
Deelname
is gratis

09.00 uur	Inloop en ontvangst
09.30 uur	Opening door de dagvoorzitter: Yvon van Mastrigt , <i>voorzitter bestuur SIKB</i>
09.45 uur	Keynote: Omdenken
10.25 uur	Pitches SIKB Studieprijs
11.00 uur	Koffie- en theepauze & posterpresentaties deelnemers SIKB Studieprijs
11.30 uur	Eerste ronde parallelsessies <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Klimaat, bodem en data 1.2 Privaat toezicht verdient publiek vertrouwen 1.3 PFAS onder de loep: actuele inzichten voor bodemprofessionals 1.4 Toezicht in lagen: grondslag voor vertrouwen in het archeologisch speelveld 1.5 Implementatie EU-richtlijn Bodemmonitoring en -Veerkracht
12.30 uur	Lunch
13.30 uur	Tweede ronde parallelsessies <ol style="list-style-type: none"> 2.1 Toekomst aan Tafel: samen werken aan de bodem van morgen 2.2 Bagger als grondstof 2.3 Zorg(plicht) voor de bodem 2.4 Archeologie in balans tussen vraag en aanbod 2.5 Vertrouwen op data - of vertrouwen door data?
14.30 uur	Middagpauze & posterpresentaties deelnemers SIKB Studieprijs
15.00 uur	Vervolg plenair programma, stemmen en uitreiking SIKB Studieprijs
15.30 uur	Derde ronde parallelsessies <ol style="list-style-type: none"> 3.1 Van toezicht naar inzicht 3.2 De groei van bodemenergie: sturen op vertrouwen en borgen van kwaliteit 3.3 Van registratie naar gebruik: werken met BRO-data in de praktijk 3.4 Een feestje van kennisoverdracht! Archeologie Academie van start & 5 jaar Bodembreed Academie 3.5 Bodembreed verplichte opleidingen én vergunning bij werken met asbest, een abc-tje?
16.30 uur	Afsluiting met borrel

Omdenken

Hoe maak je van een probleem een mogelijkheid?

Tijdens deze interactieve en energieke keynote maak je kennis met de basis van het Omdenken. In hoog tempo, met veel humor en herkenbare situaties, ontdek je wat omdenken is, hoe het werkt en op welke manieren je met problemen kunt omgaan. Je ziet het verschil tussen vastdenken en omdenken en ontdekt hoe een andere blik problemen kan omzetten in kansen – met gegarandeerd een hoop gelach. Deze keynote zet de toon voor de dag en legt een stevige basis om in de parallelsessies met specifieke thema's verder aan de slag te gaan.

Sessie 1.1

Klimaat, bodem en data

In veel gebieden leveren perioden van droogte en natte perioden problemen op. In een samenwerking met Climate Adaptation Services, Gebiedsgericht Grondwaterbeheer 't Gooi en SIKB proberen we bodem-, grondwater- en klimaatgegevens te koppelen met als doel om informatie en een 4D-beeld te genereren dat keuzes in de ruimtelijke ontwikkeling kan vergemakkelijken.

Sessie 1.2

Privaat toezicht verdient publiek vertrouwen

Deze sessie behandelt een praktijkgerichte casus die de rollen en verantwoordelijkheden binnen privaat en publiek toezicht inzichtelijk maakt, inclusief verschillen in inzicht en knelpunten in de praktijk. Centraal staat de partijkeuring van kleigrond onder een klinkerverharding. De partij is aanvankelijk in situ gekeurd en daarna in depot geplaatst. Bij ontgraven ging mogelijk wat mis: in depot wordt 35% bijmenging aan puin aangetroffen. Dat is een probleem voor de afgifte van de milieuverklaring. En voor de analyseresultaten en toetsing, die moeten aansluiten bij de feitelijke samenstelling van de partij.

De casus doorloopt het hele proces: van vooronderzoek en monsterneming tot afgifte van de milieuverklaring. Monsterneming en laboratoriumanalyses zijn erkenningsplichtig onder toezicht door certificeerders en ILT. Omgevingsdiensten beoordelen of het vooronderzoek (NEN), de toetsing (Rbk 2022) en de milieuverklaring voldoende betrouwbaar zijn. Alle partijen hebben waarschijnlijk kritiekpunten bij deze casus.

In deze sessie krijg je inzicht in hoe certificeerders, ILT en omgevingsdiensten samen zorgen voor een betrouwbaar systeem, ieder vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid.

Sessie 1.3

PFAS onder de loep: actuele inzichten voor bodemprofessionals

PFAS is voor bodemprofessionals al bekend terrein, maar blijft complex en steeds urgenter. Tegelijkertijd wordt er volop gewerkt aan kennisopbouw, samenwerking en innovatieve oplossingen om deze uitdaging aan te pakken. Een recent rapport van de Europese Commissie benadrukt de maatschappelijke impact: de jaarlijkse gezondheidskosten door PFAS-blootstelling in Europa lopen in de tientallen miljarden euro's, naast mogelijke sanerings- en zuiveringskosten.

In deze sessie staan de nieuwste inzichten en initiatieven centraal die direct relevant zijn voor de praktijk. Drie sprekers delen inzichten, uitdagingen en oplossingen. De eerste resultaten van de landelijke inventarisatie van PFAS-aandachtlocaties worden gepresenteerd door Rijkswaterstaat. Het Kennis- en InnovatieProgramma PFAS Bodem (KIP PFAS Bodem) licht toe hoe kennis wordt verzameld, gedeeld en doorontwikkeld, hoe netwerken worden verbonden en hoe innovatie wordt gestimuleerd. De Kennis InnovatieAgenda PFAS Bodem (KIA PFAS Bodem) vormt hierbij de leidraad voor toekomstige aanpakken van PFAS-verontreiniging.

Daarnaast deelt het Kennisprogramma PFAS Soesterberg actuele praktijkervaringen. Wat betekenen deze inzichten voor risicobeoordeling, saneringsstrategieën en beleid? En hoe vertaal je dit naar handelingsperspectieven? Deze sessie biedt inspiratie en praktische handvatten voor iedereen die met PFAS te maken heeft.

Sessie 1.4

Toezicht in lagen: grondslag voor vertrouwen in het archeologisch speelveld

Het archeologisch speelveld is net zo gelaagd als de bodem die we onderzoeken. Ieder heeft een eigen rol en verantwoordelijkheid, eigen kennis en een eigen manier van omgang met mensen. Onderling toezicht op elkaars handelen houdt eenieder scherp en bevordert de kwaliteit. Althans, dat is het streven. Maar hoe wordt dit in de praktijk ervaren door certificaathouders en welke stem hebben zij? Welke overheden houden toezicht op elkaar en waarom? Wat is de rol van de adviseur in dit alles?

Tijdens deze sessie kijken we of de grondslag voor wederzijds vertrouwen aanwezig is, en hoe we dat kunnen opbouwen of versterken. Vertrekpunt voor de dialoog van vandaag is de onlangs verschenen KNA-factsheet '[Overheidsrollen in de archeologie](#)'.

Sessie 1.5

Implementatie EU-richtlijn Bodemmonitoring en -Veerkracht

De Europese Unie zet met de nieuwe richtlijn voor bodemmonitoring en -veerkracht een stap richting duurzaam en toekomstbestendig bodembeheer. Maar wat betekent dit concreet voor beleid, uitvoering en toezicht in de Nederlandse praktijk? Experts delen actuele inzichten over hoe Nederland de richtlijn in nationale wetgeving implementeert en de bodemmonitoring aanpakt. Hoe sluit de aanpak aan op bestaande instrumenten en werkwijzen? Waar liggen de grootste uitdagingen?

De sessie is informeel, maar biedt ook ruimte voor interactie en uitwisseling van ideeën en suggesties. Zo dragen we samen bij aan wat nodig is om de ambities voor toekomstbestendig bodembeheer in de Nederlandse bodempraktijk waar te maken.

Sessie 2.1

Toekomst aan Tafel: samen werken aan de bodem van morgen

Hoe maken we de lange termijn concreet in het dagelijkse bodemwerk? In deze interactieve sessie staat het concept Toekomst aan Tafel centraal: een werkwijze waarin we toekomstige opgaven en generaties expliciet een plek geven in onze besluitvorming van vandaag.

Samen verkennen we hoe dit gedachtegoed vertaald kan worden naar het bodemwerkveld. Wat betekent het om de toekomst "mee te laten praten" bij vraagstukken rondom bodemkwaliteit, duurzaamheid en ruimtegebruik? En hoe helpt dit om betere, meer gedragen keuzes te maken?

Na een introductie gaan deelnemers zelf aan de slag en passen we het concept toe op herkenbare praktijksituaties. Daarbij is er volop ruimte voor uitwisseling van ervaringen, ideeën en dilemma's.

Sessie 2.2

Bagger als grondstof

In deze sessie laat Blauwe Bagger/het Circulaire Bagger Consortium zien hoe waterbodemonderzoeken inzichtelijker worden gemaakt via een digitaal portaal. Onderzoeksgegevens van baggerslib worden geüpload en geanalyseerd op karakteristieke eigenschappen van het slib. Die eigenschappen maken het slib wel of niet interessant voor bepaalde afnemers.

Deelnemers kunnen eigen onderzoeksgegevens meenemen en deze live laten analyseren. Zo ontstaat direct inzicht in mogelijke toepassingen en de afweging waar het materiaal naartoe kan.

Samen met partijen uit de hele keten – van baggeraars en overheden tot afnemers – bespreken we actuele vraagstukken rond baggerslib en zoeken we naar een goede balans tussen kwaliteit, toepassing en regelgeving.

Sessie 2.3

Zorg(plicht) voor de bodem

Deze sessie over zorg(plicht) voor de bodem bestaat uit twee samenhangende onderdelen. In het eerste deel worden de belangrijkste actuele ontwikkelingen in het werkveld besproken, zoals nieuwe schema's, wijzigingen in wet- en regelgeving en andere relevante trends. Dit geeft deelnemers inzicht in wat er speelt en wat dit betekent voor de praktijk. In het tweede deel staat de invulling van de specifieke zorgplicht centraal. Daarbij wordt ingegaan op de spanning tussen eigen verantwoordelijkheid en de praktische uitvoering daarvan. Vanuit de rollen van eigenaar, toezichthouder en adviseur/inspecteur worden dilemma's en verwachtingen verkend. De sessie biedt ruimte voor reflectie en geeft handvatten om de zorgplicht in de praktijk beter vorm te geven.

Sessie 2.4

Archeologie in balans tussen vraag en aanbod

Archeologisch onderzoek beoogt antwoorden te geven op vragen. Goede, heldere antwoorden op zinvolle onderzoeksvragen. Archeologisch onderzoek is dan ook per definitie vraaggestuurd, maar is dit de open deur die het lijkt te zijn, of is er meer nodig om echt betekenisvol onderzoek te kunnen doen? Kunnen specialisten en archeologen elkaar inspireren om tot grotere (en slimmere) hoogten te komen, ook al verschillen zij soms van perspectief? In deze sessie kijken we hoe we vraaggestuurd onderzoek naar een hoger plan kunnen tillen, zodat het nog zinvoller en maatschappelijk relevanter wordt, met kwalitatief beter onderzoek én breed bruikbare resultaten als gevolg. Met een handreiking voor archeozoologisch onderzoek als praktisch vertrekpunt gaan we in deze sessie dieper in op een aloude kwestie: als je vraagt wat je vroeg, krijg je dan nog steeds wat je kreeg? Wat vraagt toekomstbestendig, kwalitatief hoogwaardig archeologisch onderzoek qua nieuwe instrumenten, kennis en samenwerkingsverbanden?

Sessie 2.5

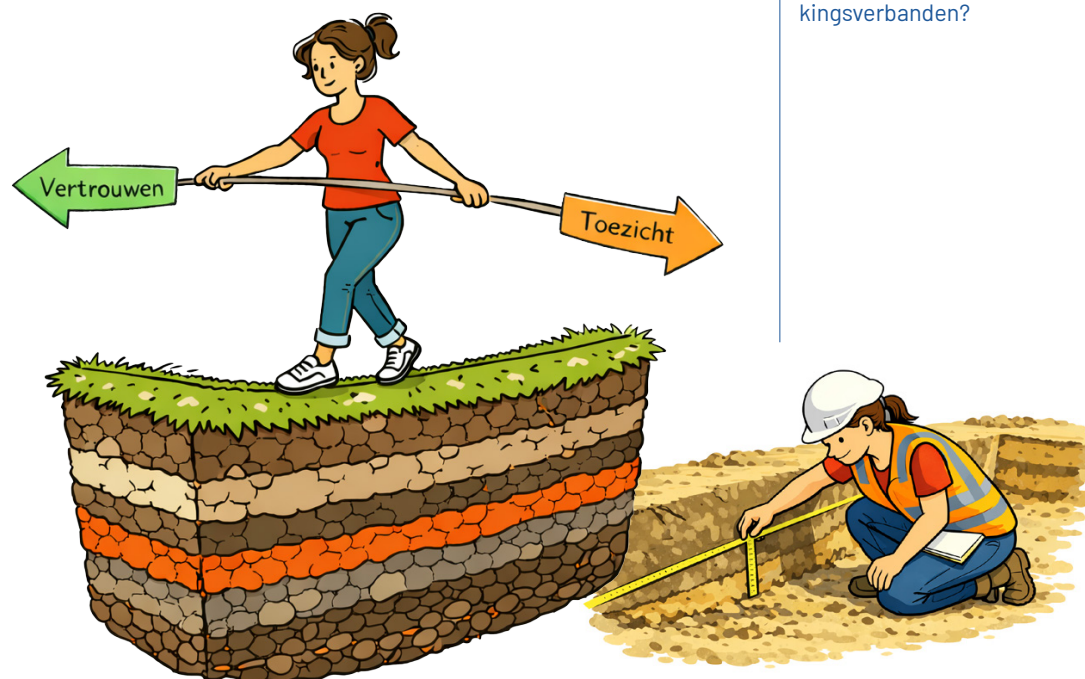
Vertrouwen op data – of vertrouwen door data?

In een stelsel waarin we zoeken naar de juiste balans tussen vertrouwen en toezicht, spelen data een sleutelrol. Besluiten in het bodembeheer, archeologie en de fysieke leefomgeving worden steeds vaker gebaseerd op datasets, kaarten en digitale toetsing. Maar hoe stevig is die basis?

Kunnen we vertrouwen op de beschikbare data, of ontstaat vertrouwen juist door de manier waarop we data verzamelen, beheren, interpreteren en toepassen?

In deze sessie verkennen we de relatie tussen datakwaliteit, gebruik en bestuurlijk vertrouwen. Data creëren namelijk niet vanzelf vertrouwen; zorgvuldig en transparant gebruik is bepalend. Correcte, eenduidige en beschikbare data vormen daarbij een belangrijke randvoorwaarde.

Aan de hand van voorbeelden uit bodembeheer en archeologie – van bodemkwaliteitskaarten tot archeologische datasets – bespreken we vragen als: wanneer is data 'goed genoeg' om verantwoord te gebruiken? Wanneer volstaat vertrouwen in het systeem? En hoe ga je om met verschillen in aannames, bronnen of actualiteit? Een interactieve sessie voor iedereen die werkt met bodemdata, kaarten of beleidsinformatie en wil meedenken over de vraag: hoe versterken data het vertrouwen in ons stelsel?

Sessie 3.1

Van toezicht naar inzicht

De discussie over rollen, taken en verantwoordelijkheden in het Kwalibo-domein legt interessante verschillen en overeenkomsten tussen privaat en publiek toezicht bloot. Hoe kunnen beide elkaar versterken? Waar moet de scheiding liggen? In deze sessie gaan we dieper in op de informatievraag: welke informatie kunnen we met elkaar delen en wanneer? Hoe is daarin samen op te trekken? En wat bereiken we daarmee?

Sessie 3.2

De groei van bodemenergie: sturen op vertrouwen en borgen van kwaliteit

De groei van bodemenergie vraagt om slimme keuzes in een steeds vollere ondergrond. Hoe geef je nieuwe technieken en energieopslag ruimte, zonder grip te verliezen op kwaliteit, bodem, grondwater en toekomstig gebruik? In deze sessie verkennen we hoe protocollen, samenwerking en risicogestuurde besluitvorming kunnen bijdragen aan verantwoorde groei van bodemenergie.

Sessie 3.3

Van registratie naar gebruik: werken met BRO-data in de praktijk

De Basisregistratie Ondergrond (BRO) is in 2025 uitgebreid met data over de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem. De focus verschuift daarmee van het vullen van de BRO naar het benutten van de beschikbare data. Maar hoe werkt dat concreet in de praktijk? In deze sessie laten we zien hoe BRO-data worden ontsloten en kunnen worden ingezet in beleid, advisering en uitvoering.

Vanuit verschillende perspectieven verkennen we de mogelijkheden:

- Overheid: wat betekent het verplichte gebruik van BRO-data voor besluitvorming?
- Adviespraktijk: hoe gebruik je BRO-data effectief in onderbouwingen en rapportages?
- Circulaire grondstromen: hoe ondersteunen BRO-gegevens het hergebruik van grond?

Met praktijkvoorbeelden en ervaringen uit het veld krijg je inspiratie om BRO-data niet alleen te raadplegen, maar er ook écht mee te werken.

Voor iedereen die werkt met bodemdata en zich afvraagt: hoe haal ik meer uit de BRO?

Sessie 3.4

Een feestje van kennisoverdracht! Archeologie Academie van start & 5 jaar Bodembreed Academie

In 2026 viert de Bodembreed Academie haar 5-jarig bestaan. Een mooi moment om stil te staan bij wat we samen met het werkveld hebben opgebouwd én om vooruit te kijken naar de toekomst.

Waar staan we nu, wat hebben we bereikt? Welke ontwikkelingen zien we op ons afkomen? Waar ligt de komende vijf jaar onze focus? En vooral: wat vraagt dat van ons – en van jou als professional in het werkveld? Ook kijken we vooruit naar een nieuw initiatief: de Archeologie Academie. Dit platform in ontwikkeling is gericht op het versterken en bundelen van kennis binnen de archeologie. Wat kunnen we leren van de ervaringen met de Bodembreed Academie? En hoe bouwen we samen aan een toegankelijk en toekomstbestendig leerplatform voor archeologen? Is er samenhang te bereiken tussen beide? We delen onze gedachten en ambities, maar deze sessie is nadrukkelijk ook een uitnodiging om je eigen wensen en ideeën met ons te delen. Zo geven we samen richting aan de verdere ontwikkeling van zowel de Bodembreed Academie als de Archeologie Academie.

Denk mee, praat mee en bouw met ons verder aan een sterke, toekomstbestendige kennisbasis voor het bodem- en archeologie-werkveld.

Sessie 3.5

Bodembreed verplichte opleidingen én vergunning bij werken met asbest, een abc-tje?

Iedereen die werkt met bodem en grond loopt het risico om asbest 'tegen te komen'. Om het blootstellingsrisico te verminderen, gaat er per 1 januari 2027 nieuwe regelgeving gelden. Op basis van een nieuwe EU-richtlijn worden de Arboret en het Arbobesluit aangepast. Voor de sector bodem en grond heeft dit grote gevolgen:

- iedereen die blootgesteld kan worden aan asbest moet een erkende opleiding volgen én geregistreerd worden. Dit geldt van monsternemer en veldwerker tot aan inspecteur en auditor;
- alle bedrijven die asbesthoudende bodem saneren en asbesthoudende grond reinigen, moeten een bedrijfsvergunning hebben. Voor die vergunning is een bewijs van naleving vereist. Bij KWALIBO-werkzaamheden is dat het certificaat op basis van BRL SIKB 7000 en 7500. De naleving van CROW 400 is dan niet meer voldoende.

In deze sessie worden deze gevolgen nader toegelicht en wordt het handelingsperspectief voor werkgevers en hun medewerkers geschetst.

Met medewerking van o.a. het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

